

WORLD UNION OF AKITA CLUBS (WUAC)

Etter at signalene om endring av rasestandarden hadde kommet fra JKC på seminaret I Hamm I Tyskland 1991 var det et stort behov for informasjon fra JKC og samarbeide mellom rase klubbene i Europa. Det meste var uklart både når det gjaldt hvilke endringer som ville komme, når de ville komme og etter hvert om rasen skulle deles eller ikke. Rykteflommen var stor men muligheten til å få verifisert det som ble sagt var små. Tanken om en paraplyorganisasjon for Akita klubbene i Europa ble luftet allerede i 1992. Klubbene var positive men forutsetningen for prosjektet var at JKC ville engasjere seg i det. JKC ville i første omgang dekke informasjonsbehovet ved å bidra med dommere på spesialutstillinger og holde seminarer rundt i Europa. Det ble også holdt en kongress i Japan for ledere fra alle verdens Akita raseklubber.

Først i 2000 ble WUAC realisert da med JKC i spissen. Formålsparagrafen til WUAC er å fremme og utvikle rasen og bidra til en sunn og frisk Akita. De skal også sørge for etterrettelig informasjon for å rette opp i missforståelser omkring rasestandarden og bedømming av rasen. Dette gjøres hovedsakelig ved å arrangere seminarer, dommerkonferanser og spesialutstillinger i samarbeide med JKC.

For å løse problemene som rasen har med Sebaceous Adentis (SA) har WUAC engasjert et laboratorium som i Østerrike jobber med genforskning for å finne ut hva som gjør at SA utvikles og hvordan det nedarves. (SA er en hudlidelse som vi antar nedarves resesivt.) JKC støtter dette prosjektet økonomisk.

Tachibana

MESTVINNENDE AKITA GJENNOM TIDENE

Seihoh of Juntai Doh født 16.01.90, eier Richard Hellman, Italia

Seihoh er 4x verdensvinner, (gruppevinner i 1996 og BIS3 i 1997) 3x europavinner, (BIG3 i 1994 og BIS res. i 199 , Champion i 20 land (også i Norge), 26 BIS på internasjonale utstillinger i 10 land osv. osv. Han er et godt eksempel på at kjøpesummen ikke alltid sier så mye om kvaliteten på hunden. Prisen på Seiho i 1992 var 1 kilo parmesanost.....

Akita i Norge og Sverige

Den første Akita kom til Norge i 1968. Det var Ivar A. Manum, kennel ”av Mannhammer”, som importerte en hannhund med navn Jiro da han flytte tilbake etter noen års opphold i Japan. I 1973 importerte Manum en tise med navn Kikuhime. (Denne hunden kom ikke med flyfrakt men som passasjer på et lasteskip fra Japan.) Disse to hundene ble i 1974 foreldre til det første kullet med Akita som ble født i Norge. Som en liten kuriositet kan nevnes at begge hundene var røde med korrekt ”urajiro”.

JIRO
Og
KIKUHIME

Svenskene var på den tiden mye mer aktive enn vi i Norge så mens det kom 2 importere fra Japan til Norge, kom det 17 importere fra Japan til Sverige. Blant disse importene finner vi "Int. Nord. DK Uch Nero" som kom til Sverige på begynnelsen av 60 tallet. Han ble forøvrig BIS på NKK's utstilling på Sjølyst i 1966. Nero (Dewa type) ble parret med Sakura Hime (Ichinoseki type) og gjennom sitt avkomme preget de den nordiske Akita stammen fram til begynnelsen av 90 tallet.

NERO

SAKURA

Akita i Norden har hovedsakelig vært holdt som allround familiehund. En del hunder har deltatt på lydighetsprøver, men siden det opprinnelig er en jakthund er det nok som ettersøkshund og bandhund på elg og hjort vi finner de fleste "aktive" Akitaene. En godkjent lavinehund har vi også hatt i Norge.

Fram til 1985 var den svenske "Akita Inu Selskapet" felles raseklubb for Akita i Norden. I 1985 ble Norsk Akita Klubb startet og fikk status som raseklubb for Akita samme år. Samarbeidet over grensene fortsatte som før med felles medlemsblad, avlsråd og spesialutstillinger

Den nordiske Akita stammen ble bygget opp på 4 -5 individer og det medførte at vi i avlen måtte prioritere friske hunder med gode kropper og at avkommet skulle være anvendelig i neste generasjon. Vi klarte å oppnå det målet men vi kom sørgelig på etterskudd når det gjaldt uttrykket. Vi fikk vår egen nordiske Akita type. På midten av 80 tallet var behovet for nytt avls materiale prekært og import fra England ble sett på som redningen for rasen. Ingen karantene, kort avstand og ingen språkproblemer var bakgrunnen for dette. I løpet av 2 -3 år kom det inn 15 hunder fra England til Norge. Dette var hovedsakelig avkom etter de hundene som kom til USA i tiden etter 2. verdenskrig og som typemessig ville vært klassifisert som Great Japanese Dog i dag.

I 1991 var populasjonen kommet opp i ca 350 i Norge og 250 i Sverige. Det var også året hvor ryktene om en endring av rasestandarden ble bekreftet. Fargene som skulle være tillatt var rød, tigret og hvit. De røde og tigrete skulle ha "urajiro". Det ble også presisert at oppdrettere utenfor Japan nok hadde avlet seg vekk fra den ønskede typen. Det ble antydnet en tidsfrist på 10 – 12 år for å komme à jour med dette før rasestandard endringene ville komme.

Norske Akita på 80 tallet

Dette ble starten på en urolig periode for Akita i Europa. Resultatet ble først en deling av oppdrettere. Den ene gruppen nektet å godta en kursendring og avlet mer og mer mot den amerikanske typen mens den andre gruppen skjerpet sine samuraisverd og skulle bare tillate avl på hunder med hel-japansk stamtavle.

Kommunikasjonen med JKC var dårlig og det var vanskelig å få bekreftet eller avkreftet alle ryktene som svirret om ytterligere endringer i rasestandarden og etter hvert en deling av rasen. I et forsøk på å nå fram med informasjon ble det avholdt spesialutstillinger i Tyskland og Sverige med påfølgende seminarer. Representanter for de europeiske raseklubbene og fra USA og England ble i tillegg invitert til en Akita konferanse i Japan. I denne perioden ble det lempet på karantenerestriksjonene. Det ble tillatt å ta med hunder fra EU landene inn i Norge. Det åpnet nye muligheter og det ble importert flere hunder med hel-japanske foreldre fra Europa til Norge og Sverige. Den mer kreative måten for å få oppstallingsplass for nytt avls materiale var å inngå samarbeide med oppdrettere ute i Europa og derved få tilgang til hunder som ellers måtte stå i karantene i Norge.

Akita i Norge (inkl. importert)

(Tallene før 2000 inkluderer også det som etter delingen ble GJD)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Ant	82	74	11	22	63	94	13	67	33	34	43	21	19	14
.			2	9			2							

Etter hvert falt tingene på plass og i 2000 ble rasen delt i en Akita med Japan som opprinnelsesland og hjemland og en Great Japanese Dog (GJD) med Japan som opprinnelsesland og Amerika som hjemland. I praksis foregikk delingen ved at hundene ble ”typet” og vi fikk en del Akita, en del GJD og mange ”vet ikke”. Rasen krympet inn til ca 150 individer i Norge og årene etter delingen er det bare født 3 – 4 kull pr. år. Selv med et så begrenset avls materiale innenfor landets grenser er allikevel situasjonen en helt annen enn på `80 tallet. I praksis har vi med de åpne grensene fått tilgang til 10 000 – 15 000 hunder uten at kostnadene behøver å bli uoverkommelig.

Fremtiden for Akita rasen

Når vi ser på status for arbeidet med rasen i dag og sammenligner med det vi har vært gjennom de siste 10 – 15 årene ser det lyst ut for Akita framover. Vi har en mye større typelikheter i rasen, mindre adferdsproblemer, mindre sykdommer og skjelett problemer og ikke minst mye bedre kommunikasjon både med rasens hjemland og raseklubber ellers i verden. Det har også blitt enklere å utveksle avlsmateriale med oppdrettere fra andre land i Europa og ellers i verden. Nå er det jo slik at når det største problemet er løst er vi raske til å definere det nest største problemet som størst.

Det er fortsatt uløste problemer med rasedelingen enkelte steder i verden. Blant annet store hundeland som USA, England og Australia har enda ikke foretatt deling av rasen. Det er uenighet der om hva som skal defineres som Akita. En gruppe oppdrettere mener at bare hunder avlet på importert fra Japan og uten innblanding av den gamle type Akita skal kunne registreres som Akita etter en deling. Andre oppdrettere vil i tillegg ha mulighet til å ta med ”blandingshundene”. Erfaringene etter delingen i Norge og en del andre land i Europa som benyttet samme framgangsmåte ved delingen som oss viser at dette problemet løser seg selv. Typeforskjellen mellom de rene Akitaene og ”blandingshundene” vil klart gi utslag på utstillings resultater og uten meritter stopper avlen av blandingshundene etter kort tid.

Oppdrettere av det vi her hjemme kaller Great Japanese Dog vil ikke akseptere at de står igjen med et rasenavn som ikke inneholder ”Akita”. JKC motsetter seg å stå som hjemland og vil heller ikke koble ”Akita” navnet til disse hundene. Her må det nok spises en del kameler for å komme fram til en løsning men ting tyder heldigvis på at det er på glid.

En Akita har også sine arvelige defekter og sykdommer. HD og AA finnes i rasen men de fleste raseklubbene vi har kontakt med har en rimelig god oversikt og kontroll på dette så det ansees ikke som et problem i dag. Noen tilfeller av PRA dukker også opp men antallet er lite. Den største trusselen for rasen er nok SA (Sebaceous Adentis) som er et alvorlig arvelig hud problem. SA finnes i rasen over hele verden, også i Japan. Behandling gir bare en kort utsettelse før avlivning står igjen som det eneste alternativet. WUAC har med økonomisk støtte fra JKC satt i gang et prosjekt for å lokalisere arvegangen og genet / genene og som gir SA. Et stort antall hunder er i dag utelukket fra avl på grunn av mistanke om at de er anleggsbærere av SA så det settes store forhåpninger til prosjektet som utføres ved et laboratorium i Østriket.

Innavl / matador avl kan se ut til å bli et problem i rasen i framtiden. Vi ser at enkelte hannhunder begynner å gå igjen i mange stamtavler hos oppdrettere spesielt i Europa. Selv om antall Akitaer er relativt stort faller en del potensielle avlshunder ut på grunn av SA problemet. Det foregår også en del kortsiktig planlegging hos en del oppdretter. En del av dette problemet løser seg selv når SA forskningen kommer i mål om et år eller to. Resten skyldes nok manglende kunnskaper og det må være en oppgave å løse for det enkelte lands raseklubb i samarbeide med WUAC. USA og England kan også bidra med friskt avls materiale til Europa. Ingen språkproblemer og oversiktelige forhold gjør det rimelig enkelt å hente inn hunder eller frossen semin derfra.

Eksteriøret på Akitaen har (selvfølgelig) et stort forbedrings potensial. Etter hvert som detaljer forbedres, høynes kravene. Stikkord her er uttrykk, vinklinger, pels og gemytt uten at vi dermed skal slå oss til ro med at de andre detaljene er bra nok. Kjønnspregget er veldig viktig noe de fleste oppdretterne tar nødvendig hensyn til. Det er nok langt flere som ikke har fått med seg viktigheten av balansen som skal være mellom hode og hale.

Hode

Når en Japansk dommer skal presentere en Akita bruker han en time på hodet og halen og ett minutt på resten av kroppen. Ikke fordi kroppen er uviktig men fordi hodet er så veldig viktig og små nyanser kan ødelegge uttrykket. Hodeformen skal minne om en vaskebjørn med bred, flat skalle med tydelig pannefure og et kraftig, lett avsmalende snuteparti. Formen og plasseringen av øyeåpningene er viktig. Formen skal være lett trekantet med ytre øyekrok litt opptrukket. De mest vanlige feilene er at øyeåpningene er for runde eller at øynene er plassert i feil avstand fra hverandre. Lyse øyne var et større problem før men i dag har de fleste hundene akseptabel mørk øyefarge. Plasseringen av ørene er også en viktig detalj. Trekker vi en linje fra inntil undersiden av øyeåpningen skal den treffe akkurat i underkant av øret. Vi ser tilfeller hvor ørene flager på siden av hodet og andre tilfeller hvor ørene sitter med for liten avstand på "toppen" av hodet. Formen og størrelsen på ørene er stort sett akseptabel på Akitaen i dag. En liten feil ved plasseringen og formen på øyne og ører resulterer i et fjollete uttrykk uten den skjønnhet og verdighet som skal kjennetegne en Akita. Det er også viktig å påse at snutepartiet ikke blir for langt eller snipete.

Kropp, for- og baklemmer

En voksen Akita skal ha en eggformet brystkasse med dybde som tilsvarer halvparten av mankehøyden. Vi ser fortsatt noe dårlig utviklede brystkasser men noe gjennomgående problem er det ikke. Verre er det med vinklinger foran og bak og skulderplasseringen. Vi kan vel påstå at halvparten av Akitaene i Europa har et stort forbedrings potensial her.

Pels og farge

Akitaens pelsstruktur og farge ansees å være en veldig viktig del av helhetsinntrykket. Dekkhårene skal være grov og rett. Lengden skal være noe lengre over manken og bakparten og pelslengden på halen skal være lengre enn på resten av kroppen. Underullen er myk og tett.

Vi har lite problemer med pelsen på Akita rasen. Det dukker opp enkelte tilfeller av langpels (noe som påstås skyldes tidligere tiders innblanding av Karafuto hund). Et annet problem er der pelslengden er korrekt men hvor dekkhårene er for myke. Mens langpels er en godt synlig og diskvalifiserende feil blir et avvik som for myk pels ofte oversett.

LANGHAR AKITA/ avspeilet seg på utstillingsresultatene fra den tiden.
(gen fra **KARAFUTO-DOG**)

Mange forsøkte seg med mål og tegninger på hvordan disse tegningene skulle være fordelt mens det fra rasens hjemland ble presisert at det skulle "passe til hunden". Toleransen med utberedelsen av urajiro er større på tigrete hunder enn på de røde. Det skal også være myk overgang mellom den hvite og røde / tigrete pelsen. De aller fleste hundene har tilfredsstillende urajiro i dag. De tigrete hundene kan være nesten helt svarte men må ha noen lyse striper. Det finnes både sølvtigrete, rødtigret og svarttigrete og det er vel bare smak og behag som avgjør hva som foretrekkes. Noe som kan bli et problem framover er bleke eller uklare farger. Vi ser bl.a. en del tilfeller av pelser som går nesten over i gult og andre som grenser til brunt. Den røde fargen skal minner mer om "rød sand" enn "rødt støv".

Fargekoder for Akita

ay	B	C Cch	E Ebr e	si	T t
ay: begrenser mørkt pigment	B: Svart	C: Full pigmenteringsdybde, dyp rød eller tan Cch: (chinchilla) Reduserer rødt og gult mer enn sort farge	E: Tillater mørkt pigment over hele kroppen. Ebr: Brindle e: Uten sort pigment i pelsen	si: Irish spotting URAJIRO	T: "ticking" (dalmatiner, Landseer etc) t: Gir klare hvite eller tan pigmenterte områder uten flekker

Modifiserende polygener :gir myke overgangen av urajiro.
Rufusgenene :styrer fargeintensiteten.
Umbroygenene :styrer sjatteringer i pelsfargen.

Temperament / adferd

I rasestandarden for Akita står det at den skal være "behersket, trofast, håndterlig og lærevillig" Det står også at den skal være "meget stolt med dempet verdighet". Forklaringen gitt på JKC dommer seminar sier at dette skal avspeiles spesielt i hodets uttrykk men også ved hundens væremåte / temperament. Skyhet er i rasestandarden definert som en feil mens aggressivitet er en diskvalifiserende feil.

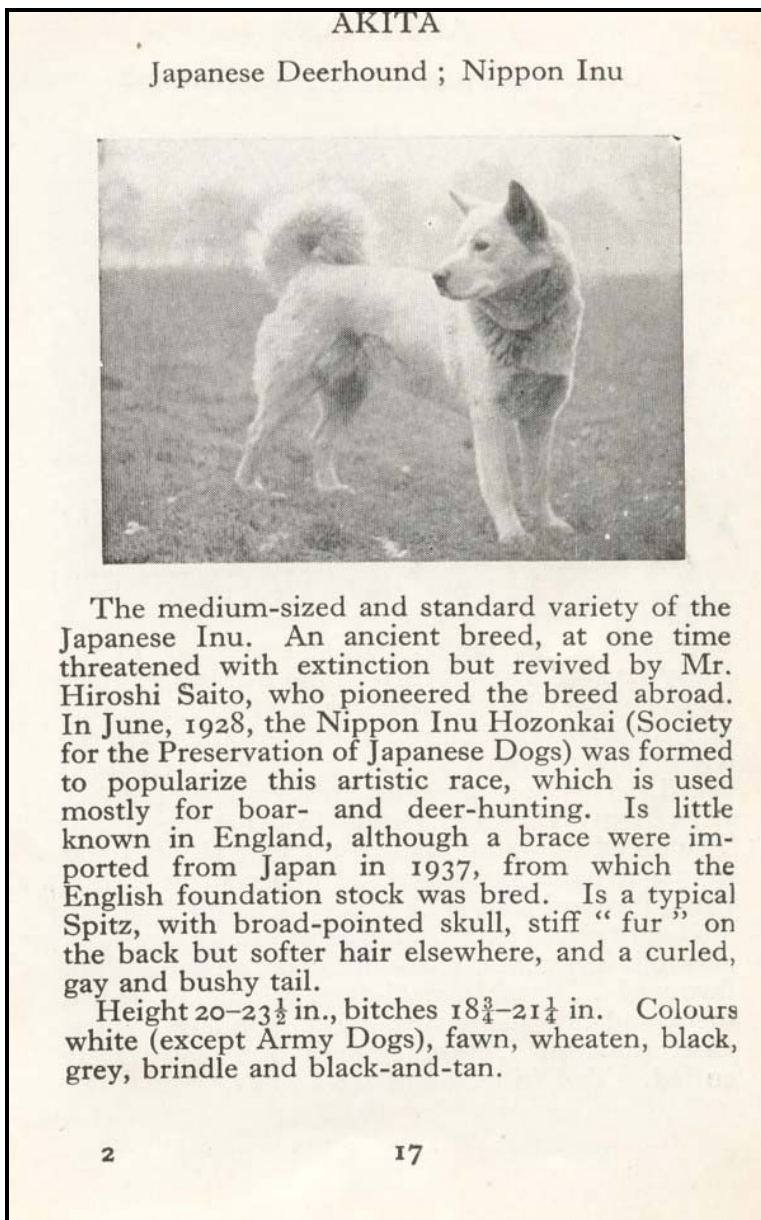
Når dommere og oppdrettere fra Japan ble konfrontert med at Akita i vår del av verden generelt var aggressiv blant annet overfor andre hunder ristet de bare på hode og slo fast at det måtte skyldes feil utvelgelse av avlshunder eller oppdragelsen av hundene her. De hadde ikke samme problemet i Japan. Vi forsøkte å lage en "snillere" hund og mente at vi ville løse problemene med "hundeaggressivitet" og generelt kort lunte. Selv om hundene ble "snillere" i trygge omgivelser økte problemene ellers.

Forklaringen finner vi i de verdier som ligger i Konfucianismen og Samurai kulturen og som ligger til grunn for japanernes definisjon av uttrykkene. Ved å overse dette har vi kommet ut med en del adferdsproblemer som skyldes at hunder var myke mentalt

men dens ekstrior sendte ut helt andre signaler. I praksis er forskjellen at vi kommer inn i utstillingsringen med våre hannhunder, holder god avstand og unngår øyekontakt mellom hundene i håp om at vi slipper aggressive utfall. I Japan skal hundene kunne stilles opp mot hverandre med en halv meters avstand uten å komme med aggressive utfall. De "måler" hverandre med samme psykiske styrke, verdighet og respekt som tidligere tiders Samuraier ville gjort men det skal ikke slå over i aggresjon. Hvis en av hundene i en utstillings ring skulle komme med et aggressivt utfall mot de andre sendes den ut av ringen. Den som svarer på utfallet blir betraktet som "uskyldig".

En liten kuriositet sakset fra en Engelsk hundebok fra 1945

KILDER.

1. Richard Storry, "Japan", 1965.
2. Japan Kennel Club, Inc., "Akita" 1998
3. Fujino Junko, "The Dogs of Japan" publisert i "The East", nr. 3, mars 1972
4. Joan M. Linderman og Virginia Funk, "The New Complete Akita", 1983
5. Diverse artikler publisert i "Akita World" og "Akita Journal" 1980 – 1996 (av Mutsuo Okada m.f.)
6. Hiroshi Kamisato, WUAC/JKC, Japan (kompendier til JKC's dommerseminar 2002 og 2004 i Tyskland)
7. Keiichi Ogasawara DVM, "The Akita Dog and It's Origin" ("The Akita University Research Bulletin")
8. Referat fra "The World Akita Congress" , Tokyo 1996
9. Foto fra Akita Museum i Odate: Suki Mahar, knl Aoyama USA

